

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inscrisele neprimite nu se primesc.
Manuscrisele nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inscrisele mai primite în Viena:
E. Moser, Haasenstein & Vogler (Edo Moser), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dubek, A. Oppelt, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Domb; în Hamburg: A. Siemer.
Prețurile inserțiilor: o serie grammond pe o coloană 8 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicație. Publicările mai dese după tariful și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o costă 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU IV.

„Gazeta” este în fă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franco.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d. collector.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 249.

Brașov, Mercuri, 11 (23) Noemvre

1892.

Programul cabinetului Weckerle.

Brașov, 10 Noemvre v.

Câte programe, câte declarațiuni și promisiuni solemne de tot felul nu au trecut de 25 de ani încoco peste capetele noastre, ale muritorilor de rând, cari n'avem norocirea de-a ne număra între cetățenii privilegiați, ci numai între cetățenii de a doua mână ai statului acestuia!

Etă acuma ne mai „proslăvirăm” cu un nou program al vechiului regim unguresc. Inședința de erii a camerei unguresc din Pesta s'au cetit autografele preafnalte, prin cari se numesc noul, sau mai bine spus renouitul cabinet. „Democraticul” ministru-șef Weckerle a desfășurat după aceea programul guvernului, ale cărui puncte cardinale sunt: susținerea pactului dualist de la 1867 „ca creațiune durabilă”; reforma administrativă pentru „consolidarea națională”; introducerea matriculelor civile generale, recepțiunea conștiinței israelite și libera exercitare a religiei; proclamarea în principiu a căsătoriei civile obligătoare.

Din toate aceste puncte principale, putem dice, nu este nici unul nou. Tote se învâtesc în țipinele cele vechi, er singurul punct, care ar păre nou: cestiunea căsătoriei civile obligătoare, se pune în vedere numai în forma unei declarații principiare, de unde urmază, că rezolvarea acestei cestiuni este amânata de-ocamdată pe timp nedeterminat.

Ministeriul Weckerle e înșe totuși hotărât, cum se vede, a începe lupta în cestiunile bisericesci, politice și după modul, cum a accentuat susținerea pac-

tului ca o „creațiune durabilă”, s'ar păre, că voesce să pășescă mai energic și față cu agitațiunile opoziției maghiare, întru cât sunt îndreptate în contra acelei creațiuni.

Despre vre-o intențiune cât de mică a cabinetului Weckerle, de a face front și față cu esagerările curentului șovinistic maghiar, îndreptat în contra națiunilor nemaghiare, n'am descoperit nimic în tot cuprinsul programului său, căci asigurarea, că guvernul vră să apere „curățenia alegerilor”, ca să se potă manifesta voința „națiunii”, este o frasă golă, fără de nici un te meu real și care strict luat nici nu se referă, decât la „națiunea” privilegiată. Din contră, motivarea reformei administrative ca un mijloc pentru „consolidarea națională” a statului, eschide chiar și pentru viitor o acțiune a acestui ministeriu în favoarea unei politici mai conciliante față cu națiunile nemaghiare.

Dér nici că ne-am așteptat la o asemenea inițiativă din partea unui cabinet, al cărui naș este Coloman Tisza. Atăta s'a vorbit îns în zilele din urmă de o așa disă enunțațiune a actualului nou ministru de interne Hieronymi, atăta s'a tot comentat vorbirea, ce a ținut-o acesta înainte cu vre-o trei săptămâni cătră alegătorii săi, încât lumea, mai ales cea străină, începuse să fiă curiosă, decă nu cumva programul d-lui Weckerle va cuprinde și vre-un pasagiu din care să răsuflă cât de puțin tendința de a păși pe o cărare mai conciliantă față cu Nemaghiarii.

În această părere i va fi întărit pe mulți lesne creștorii și scurtă vedetori și un articol recent al lui „Pester Lloyd”, care

a fost scris tot cam în spiritul articulelor publicate în vara anului trecut și în care se esprima părerea, că ar sta în puterea ministrului Hieronymi de a-și implini promisiunile privitoare la o politică mai conciliantă pentru câștigarea naționalităților.

Făcându-se orecum eoulă părerilor exprimate de d-l Hieronymi în discursul său electoral și pledându, în principiu, pentru revisiunea censului electoral, pentru o împărțire mai echitabilă a cercurilor electorale și pentru ca funcționarii să învețe limba poporului, organul guvernului a căutat să-i facă noului ministru de interne puțină popularitate între poporele nemaghiare, — lucru, de care oricare ministru de interne unguresc are mare trebuință, mai ales în ajunul unor adenc reforme pentru „consolidarea națională” a statului.

Cine vor fi, în cele din urmă, cei păcăliți, se potă prevedea cu siguranță matematică. Dér după atâtea pățanii, și mai ales după tristele pățanii, ce le-am avut noi Români în anul acesta, suntem în drept să sperăm, că se vor fi deochiat odată pentru tot-deuna asemenea apucături machiaveliste unguresc înainte bărbăților noștri cu minte sănătoasă.

Ne pare rău, că nu suntem în plăcuta poziție de a pute anunța cetitorilor noștri o întorsătură spre mai bine. Din potrivă, revenind asupra cuvintelor noastre, că „trebuie să fiă mai rău spre a se pute face mai bine”, suntem dator să spunem tuturor fraților noștri, că partea cea mai grea a luptelor noastre se va începe de-acuma.

Ar fi cel mai mare păcat, comis în contra intereselor noastre naționale, decă prin speranțe

și iluzii deșerte, am amăgi poporul și l'am face, ca să slăbescă din perseveranța și răbdarea sa în luptă, în speranța, că se află deja pe pragul unor vremuri mai bune.

Speranța în izbânda finală a cauzei drepte trebuie să fiă susținută și nutrită cu toate mijlocele morale și intelectuale; dér tocmai acesta pretinde dela noi, cari luptăm cu credință pentru realizarea acestei învingeri, ca să spunem poporului curatul adevăr asupra stărei sale și mai bine să-i dicem, că este mai rău și să fiă mai bine, decât să-i dicem, că este mai bine pe când în faptă este mai rău.

Un testator marinimos.

Clușiu, 21 Nov. n. 1892.

Onorată Redacțiune. Rare-ori se întâmplă, ca publicul nostru să cetescă și scrii îmbucurătoare.

Este un adevăr constatat, că noi Români, popor setos după cultură, suntem în multe direcțiuni și din cauze prea bine cunoscute împedeți în boldul și rivna noastră firască.

O ușă spre cultură ni-a deschis marinimositatea în Demnul adormitului oive Lazar Baldi, care ni-a înlesnit în mod surprinzător progresarea culturală pe un teren până acuma puțin sprijinit, prin fundatiunea pentru înființarea unei școle de fetițe române gr. cat. în Clușiu, destinând cu drept de proprietate casele sale spațioase și grădina de model, de peste 1 juger, situată în una din stradele principale ale Clușului, în valoare de fl. 30.000.

După cum aușim cu plăcere, pertractarea lăsamântului s'a terminat în 19 l. c. la notarul regesc public.

Tot cu această ocaziune s'au pertractat și următoarele legate:

Pentru fundatiunea „Lazar Baldiană” fl. 8.800. Bisericeii gr. cat. din Gelau fl. 3.000. Bisericeii gr. cat. din Clușiu

„FOILETONULU GAZ. TRANS.”

8).

Verul împăratului.

Novelă istorică de Gregor Samarow.

Pe timpul acela se desvolta la curtea imperială aproape de treptele troului un bobocel tinăr de-o frumșeță și grație rară. Princesa Ana Murat, fiica prințului Lucian principe de Neapole și Pontecorvo, era de patru-spre-șapte ani și una în figura ei, mai desvoltată ca etatea ce o avea, dér tot încă copilărosă, gingașa grație a mamei sale americane și frumșeța mândră infocată a bunicului ei, a călărețului temerar, care a făcut minuni de vitejii în bătăliile cumnatului său împăresc și a plătit cu morțea scortul său vis de rege în Neapole.

Tinera prinsă încă nu apăruse la festivitățile mari ale curții, dér era adese-ori de față în cercurile mici familiare ce se adunau în salonul împăresc. Împăresca avea mare simpatie pentru tinera fată cu ochii întunecați, visători și cu buzele voluptoase, ce surideau copilăresce, și cari adese-ori întrebau atăt de

naivi și totuși cu multă spirit. Cu deosebire tinera copilă, pe care împăresca se silea cu multă îngrijire a o creșca de damă de curte, adresa întrebările ei verului său Napoleon Camerata, care adeseori rîdindu dér totdeuna amabil îi și răspundea. Atunci ea era atăt de atentă, cuvintele lui păreau, că pătrund adenc în memoria și sufletul ei, din ochii ei strălucea bucuria copilărescă și din când în când eșia din ochii ei un foc, care aducea aminte de bunicul ei și dovedea invederat, că împăresca nu-i mai era rezervat mult timp pentru creșcerea ei.

Împăresca părea, că abia observă acosta și totuși câte-odată s'arata un suris plin de mulțămire pe buzele ei și ea scia să întocmescă lucrul întotdeuna așa, ca din întâmplare, prinsă Ana să ședă la masa de ceai în micul salon intim lângă contele Camerata, a cărui fisionomie severă părea, că se mai inseninează când îi vorbea frumoșa fată. Când împăresca venia din cabinetul său de lucru pe câțva timp în salonul soției sale și răsămându se lângă cămin, asculta la conversația sau lua parte la ea, privirea lui se așinea adese-ori în-

delungat asupra celor doi consăngeni ai săi, cari se trăgeau dela cele două surori ale marelui împăresc. El arunca atunci privirea spre împăresca și-și resucea ușor suridindu vârful mustăților sale.

Deja începuseră cercurile intime ale curții să vorbească de planul unei căsătorii între contele Camerata și tinera sa verișoră, ce se dicea, va urma îndată după ce fata va ajunge etatea de măritat. Găseau, că o asemenea căsătorie era foarte potrivită, de-orece era destinată a lega la olaltă două linii laterale ale casei împăresc și putea să contribuie numai la strălucirea noii monarhii împăresc. Adevărat, că șopteau numai pe inoetul despre lucrurile aceste, căci contelui Camerata nu-i plăcea nici-decum ca alții să se ocupe de afacerile sale personale și de aceea mai de multe ori a respins într-un mod destul de bruscă asemenea apucături nemodeste, cu toate că era cunoscut pentru politeța sa.

Era bal în Tuilerii. Întrăga societate era grupată în jurul curții, întrăga diplomație și străini notabili numeroși se plimbau prin saloane în sus și în jos. Oglințile mari reflectau strălucirea uni-

formelor brodate cu aur și a petrilor scumpe, și parfumurile exotice ale grupurilor de flori se amestecau cu parfumurile fine, pe cari damele elegante lăsa sau se i-se prepareze după gustul propriu și după nisce rețete ce le țineau foarte secret.

Densul era la culmea sa în marele salon de bal, împărescile părech jucaseră primul Quadril. După aceea împăresca și împăresca tinură, cum era obiceiul, ceroul lor, adresându-se mai la unul mai la altul din societate — nimin n'avea așa era presoris de etichetă să țină semă de aceste avorbiri, și totuși fiă care, care încă n'a avut parte de-o asemenea avorbire căuta să se apropiă cât mai mult de periferia ceroului liber, ce se formase în jurul majestăților spre a atrage pe cât era posibil privirile lor asupra sa.

Împăresca se afla într-un salon, din care intrai în grădina de érnă, a căreia cărări acoperite de palmieri erau luminate de lămpione admirabile.

Acosta orangerie era golă, căci nimeni n'avea plăcerea de-a se retrage acolo. A vedea și a fi vedut era doră

Nr. 15276—1892.

Publicațiune. privitoare la măsurarea dărei pe case pentru anii 1893, 1894 și 1895.

În urma ordinului circulară al înaltului ministeriu reg. ung. de finanțe cu data Budapesta 19 Octomvre 1892 Nr. 73094, se aduce la cunoștința generală, că pe temeiul art. de lege XLIV din anul 1883, se va face încă în anul acesta măsurarea dărei pentru case, pentru chiria caselor pe anii 1893, 1894 și 1895 pe baza datelor adunate la conscrierea dărilor, precum și pe baza fisionărilor proprietarilor de case.

Predarea fasionilor pentru darea de case, ce au a le face proprietarii de case asupra chiriilor, ce le au luat în anul 1892 are să se întempe până la 30 Noemvre st. nou anul curent la oficiul de dare orășenesc, căci la din contră aceste fasionări se vor face pe cheltuiala lor *ex officio*.

Blanchetele de fasionări pentru darea de casă se dau afară gratis de către oficiul de dare orășenesc și rubricile diferite sunt a se umplea punctual și conșciențios.

Poseorii de case se obligă, ca să dea oficiului orășenesc de dare toate acele date, cari se cereră pentru statorirea legală a dărei.

Poseorul de casă și chiriașul permanent al casei este îndreptățit ca să estradeze fasionarea dărei de casa chiar și prin plenipotențatul său; totuși însă, la casă decât prin nefasionarea chiriei de casă se comite o prescurtare a dărei, cade responsabilitatea pe poseorul casei.

La casă decât pentru una și aceeași casă există mai mulți poseori, atunci sunt toți datorii, ca să subscrie că de fasionare, eventualminte se subscrie prin plenipotențatul lor. Pentru datele induse în această că sunt toți poseorii responsabili.

Intregul venit (brut) al casei consistă din tot, ce primește poseorul de casă pentru folosirea casei închiriate. Sub venitul chiriei, prin urmare, nu se înțelege numai solvirea banilor statorită sub acest titlu, ci tot ce are, ce oferă chiriașul ca contra preț pentru folosința obiectului de chirie; aci se subsumază darea, aruncurile comitatense și comunale, competențele de asigurațiune, competențele pentru clădirea șoselelor, speșele pentru adaptările și reparaturile de casă, mai departe toate acele sume, cari le plătesc chiriașul poseorului de casă pentru conducerea de apă, pentru iluminațiunea nocturnă, pentru căratul gunoierului etc.; în fine aparține aci și care soi de prestațiuni naturale din partea chiriașului. Prin urmare fiecare poseor de casă șiu incredutul său este obligat, ca la fiă-care clădire, la fiă-care locuință șiu la fiă-care piesă de locuință să fasioneze, fără de vr'o detragere, chiriile astfel, după cum s'au stipulat, respective la edificiile șiu singuraticile locuințe neînchiriate astfel, după cum de facto s'ar fi putut închiria.

Didirile șiu locuințele ce sunt închiriate cu mobilă, sunt a se fasiona așa ca și când ar fi fost închiriate fără mobile; der proprietarul casei are să arate cu cifre în fasionă că sumă din suma intrăgă a chiriei se vine pe mobile; totuși așa are să se întempe decât s'a închiriat o locuință cu grădină, în casul acesta să se arate suma ce se vine din chirie pe grădină.

La casă decât o localitate a rămasă în decursul anului 1892 golă și neînchiriată, atunci are de a se induce în călele de fasionare suma de chirie, carea s'ar fi căpătată închirându-se localitatea.

Asemenea nu sunt a se introduce în călele de fasionare datoriile ce sunt scrise pe case de oarece aceste însemnări nu se iau în considerație la măsurarea dărei pe case după ce fasionile dărilor întabulate sunt a se preda deosebită oficiului de dare orășenesc pe o căle de fasionare deosebită și adevădă totdeauna în cursul lunei lui Ianuarie a fiă-cărui an pentru ca să fiă luate în considera-

țiune la măsurarea adausului la darea generală pe venite.

Acel poseor de case șiu acel ingrijitor de case, care nu așterne fasionarea dărei de casă, șiu nu reintregece în decursul termenului statorit (cu cel mult 8 zile) de către organul măsurării dărei, căle de fasionă așternută cu mantași, se obligă ca să pörte speșele împreună cu luarea ocluatiunei locale, spre scopul delăturării astorfel de mantași, pedepsindu-se afară de aceea cu o pedepsă dela 1—50 fl. v. a.

Asupra referințelor și datelor făctice, din cari se pörte de judeca venitul chiriei casei, se obligă fiă-cine, ca, îndată ce este provocat de orgnele de dare, să dea chiarificările cerute.

La cererea poseorului de casă se obligă chiriașii ca prin inducerea numelui în respectiva rubrică a călele de fasionă să adevărescă adevărul fasionării. Acel poseor de casă, care își subscrie de către chiriași călele fasionării chiriei înainte de ce să fi indusă mai întâiu chiriile, se pedepsese de atâtea ori cu 100 fl., de câte-ori a comisă față de singuraticii chiriași acasă neglijare.

Pedepsa bănescă se estradază în intrăga ei sumă acelu, care a făcută arătarea.

La casă când poseorul casei în înțelegere cu chiriașul a comisă prescurtarea de dare și prin această prescurtare erariului (de stat) atunci se pedepsese ambele părți cu suma triplă din prescurtarea comisă; de o astfel de pedepsă se absolvă însă chiriașul atunci, când asupra acestei prescurtări face în decursul a 15 zile raportă la autoritatea financiară.

Acel poseor de casă, care nu arată în decursul a 14 zile impr-jurarea că locuința nu mai este golă, mai departe, că s'a schimbat categoria dărei de casă (sub care este de a se înțelege acea împrejurare, când casa șiu locuința, carea până acum a aparținut dărei după clasele de casă, se supune în urma închirierii dărei chiriei de casă, și vice-versa), — în fine acel poseor de casă, care nu arată în același termen ficu-lui orășenesc de dare, că a espirat dreptul eliberării casei sale de dare, prin urmare: împrejurările cari dispun de începerea obligămintului solvării dărei, — se pedepsese în sensul §-lui 100 al art. de lege 44 din anul 1883 cu o pedepsă, carea pörte fi până de 8 ori atăt de mare cât este suma aceea cu care s'a prescurtat erarul.

La casă decât nu se pörte constata suma prescurtătoare, atunci conține pedepsă banală suma dela 1—500 fl.

Darea casei se statorosece de organele oficiului orășenesc de dare.

Brașov, 18 Noemvre 1892.

Magistratul orășenesc.

981.-1.

Nr. 14866.—1892.

980,3—1.

PUBLICAȚIUNE

Pentru ocuparea a duor posturi de medici secundari în spitalul civil din loc, împreună cu un salar de căte 500 fl. anualminte, cu locuința liberă în spital și cu un deputat de lemne de căte 24 metri cubici lemne de fag, se escrie prin această concurs.

Reflectanții pentru aceste posturi, cari ca doctori de medicină au de a posede diploma valabilă pentru Ungaria, au de ași așterne petițiunile astfel instruite până în 5 Decemvre a. c. la prânz, 1 oră, acestui magistrat.

Obligațiunile de serviciu ale medicului secundar sunt normate prin instrucțiunea de serviciu. Se observă totu deodată, cumcă după ocuparea acestor posturi de medici secundari se va introduce în spital serviciul medical de permanentă.

Brașov, 12 Noemvre 1892.

Magistratul orășenesc.

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fășia sub care au primită diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa rămurită și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

„ARDELEANA“

institut de credit și de economii pe acții în Orăștie.

Nr. 146—1892.

964—13.

AVISU.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii, primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

a) Depuneri făcute la a căroru ridicare nu se recere abdicere, cu 5%;

b) Depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor, cu 5 1/2% și

c) Depuneri făcute pe timp mai îndelungat de către Biserici, școle, corporațiuni culturale ori cu alt scop de binefacere, cu 6%.

Depuneri, ridicări șiu anunțări se pot efeptui și prin poștă.

Orăștie, la 1 Noemvre 1892.

„Direcțiunea“.

ANUNCIU.

Exposiția universală.

Medalia de aur.

Distrugetorul

TORD-TRIFE

nimicesce cloțani, șoreci și soboli fără nici o primăjdiă pentru celelalte animale de casă. Acestă productă nu conține nici strikinin, nici arseuic, șiu fosfor, nici vre-o substanță vătămătoare pentru animalele de casă.

Un pachet 50 cr. — Intrebuițare ușoră. — Succes sigur.

Instrucțiune pentru folosire. Pentru cloțani să se ia bucăți de pâne înmuiate și să se prăsare peste aceste în cantități mici. Pentru soboli să se amestece praful cu verm de pământ șiu cu carne friptă.

A. Cousseau Traverse Gazzino, 5, Marsilia (Francia), Inventator.

Unicul depou principal pentru Brașov:

Victor Roth.

939,8—7

Farmacia la ursu. Strada Hircher & Orfanilor 1.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni . . . . . 3 fl. —
Pe șese luni . . . . . 6 fl. —
Pe un an . . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni . . . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . . . 20 fr.
Pe un an . . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pe an . . . . . 2 fl. —
Pe șese luni . . . . . 1 fl. —
Pe trei luni . . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an . . . . . 8 franci.
Pe șese luni . . . . . 4 franci.
Pe trei luni . . . . . 2 franci.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“